

คู่มือ
การเรียนรู้การสอนภาษาไทย
โดยวิธี

แจก
ลูก

และ

สะกด
คำ

เรียนรู้คำและความหมายของคำด้วยวิธีคิดอย่างเป็นระบบ
เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านเขียนของเด็กและเยาวชน
ภายใต้บริบทของมาตราแม่ ก กา มาตราตัวสะกดและการผันวรรณยุกต์
จำแนกตามไตรยางศ์ (อักษร ๓ หมู่)

ทวีศักดิ์ อุ่ณจิตติกุล

โครงการหนังสือดี

คู่มือ การเรียนรู้การสอนภาษาไทย โดยวิธีแจกลูกและสะกดคำ

เรียนรู้คำและความหมายของคำด้วยวิธีคิดอย่างเป็นระบบ
เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านเขียนของเด็กและเยาวชน
ภายใต้บริบทของมาตราแม่ ก กา มาตราตัวสะกดและการผันวรรณยุกต์
จำแนกตามไตรยางศ์ (อักษร ๓ หมู่)

ทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล

ชื่อหนังสือ คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทยโดยวิธีแจกลูกและสะกดคำ
ชื่อผู้แต่ง ทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล.

คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทยโดยวิธีแจกลูกและสะกดคำ.-- กรุงเทพฯ : วศิระ, 2558.
344 หน้า.

1. ภาษาไทย--การศึกษาและการสอน. I. ชื่อเรื่อง.

495.9107

ISBN 978-616-7454-06-1

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

ออกแบบ พินัย ทองสวัสดิ์วงศ์

จัดพิมพ์โดย บริษัท วศิระ จำกัด

๒๒/๑๔๓ หมู่ ๖ ซอยวัดกำแพง ถนนพระราม ๒

แขวงสามตุ่ม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ ๑๐๑๕๐

โทรศัพท์ ๐-๒๘๘๘-๕๕๕๕, ๐-๒๘๒๔-๔๓๖๓

โทรสาร ๐-๒๕๗๑-๓๐๑๘

www.nangsuedee.com, www.หนังสือดี.com

ราคา ๒๗๐ บาท

คำนำสำนักพิมพ์

หนังสือ “คู่มือการเรียนรู้การสอนภาษาไทยโดยวิธีแจกลูกและสะกดคำ” เล่มนี้ อาจารย์ทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล ได้ประมวลความรู้พื้นฐานภาษาไทยด้วยวิธีคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาทักษะในการพูด อ่าน และเขียนของเด็ก เยาวชนและประชาชน โดยวิธีแจกลูกและสะกดคำภายใต้แม่บทของมาตราแม่ ก กา มาตราตัวสะกดและการผันวรรณยุกต์ซึ่งจำแนกตามไตรยางศ์ (อักษร ๓ หมู่) ตามอักขรวิธีของหลักภาษาไทย หนังสือเล่มนี้จึงมีคุณค่าและคุณประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อการกำจัดจุดอ่อนของปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และปัญหาการพ้ออ่านออกเขียนได้ของเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบัน

หนังสือเล่มนี้จะเป็นเครื่องมือครูในการสอนนักเรียนและเป็นเครื่องมือผู้ปกครองในการสอนบุตรหลานให้ฝึกพูด อ่านและเขียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความรู้และความคิดของผู้เรียนจึงควรมีไว้ในห้องสมุดของทุกโรงเรียนและทุกบ้าน รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการอาชีพในแวดวงต่างๆ อาทิ นักข่าว ผู้ประกาศข่าว ผู้เรียบเรียงข่าว พิธีกร นักร้อง นักแสดง นักพูด นักพากย์ นักแต่งเพลง นักเขียน ฯลฯ ตลอดจนผู้สนใจที่จะพัฒนาภาษาไทยของตนให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

บริษัท วศิระ จำกัด มีความภาคภูมิใจในการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงการการศึกษาและสังคมไทยโดยรวม

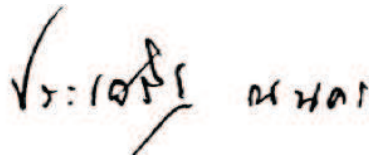
บริษัท วศิระ จำกัด

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘

คำนิยาม

ข้าพเจ้าเคยต่อว่า ดร.อุบล เรียงสุวรรณ ว่ากระทรวงศึกษาธิการนั้นนับถือความเห็นของ ดร.อุบล เรียงสุวรรณ ทำไมจึงไม่คัดค้านปล่อยให้กระทรวงศึกษาธิการเลิกสอนวิธีผันอักษรคำไทย ทำให้เด็กคนหนึ่งอ่านว่าตกใจจนตัวสั่นแทนที่จะอ่านว่าตกใจจนตัวสั่น ดร.อุบล เรียงสุวรรณ ชี้แจงว่า กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้สั่งให้เลิกสอนวิธีผันอักษรแต่ทำตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญภาษาไทย สองสามคนให้สอนภาษาไทยตามวิธีการ Basic English โดยไม่ตระหนักว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ออกเสียงอย่างมีหลักตายตัวว่าเป็น กา ก่า ก้า ก๊า ก๋า แต่ภาษาอังกฤษนั้น go อ่านว่า โก แต่ to อ่านว่า ทู จึงจำเป็นต้องหัดอ่านเป็นคำๆ ไป แต่ภาษาไทยเราแบบเรียน basic เสียยิ่งกว่า basic อีก ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้หัดอ่านเป็นคำๆ ไปจะเรียนภาษาไทยได้เร็วขึ้นหาได้เฉลี่ยไวจากการเรียนภาษาไทยแบบผันเสียงวรรณยุกต์เป็นพื้นฐานที่เหมาะสมกับภาษาไทยมากกว่า การเรียนเป็นคำๆ ไป พออ่านออกเสียงจึงให้หัดผันเสียงวรรณยุกต์ทีหลัง แต่พวกครูเห็นว่าเมื่อสอนเด็กให้อ่านเป็นคำๆ ได้แล้วก็ไม่จำเป็นต้องสอนวิธีผันเสียงตามวรรณยุกต์อีก

ฉะนั้นการที่อาจารย์ทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล มารื้อฟื้นวิธีอ่านภาษาไทยโดยใช้วิธีผันเสียงวรรณยุกต์ จึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องและสมควรช่วยกันสนับสนุนให้เด็กไทยได้เรียนวิธีอ่านหนังสือไทยตามหลักที่ถูกต้องที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ต่อไป

(ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร)

๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘

คำนำผู้เรียบเรียง

การสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาสามารถอ่านออกเขียนได้ในครั้งอดีตนั้น ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาสามัญยิ่งไม่มีอะไรสลับซับซ้อนแต่อย่างใด ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของกระบวนการเรียนการสอนของหลักภาษาไทย โดยใช้วิธีแจกลูกและสะกดคำตามแม่บทของมาตราแม่ ก กา และมาตราตัวสะกดพร้อมกับการผันวรรณยุกต์ แต่การศึกษาไทยในช่วงเวลา ๒-๓ ทศวรรษที่ผ่านมากลับมีวิธีการสอนที่แตกต่างไปจากเดิมโดยมีการสอนให้ฝึกอ่านเป็นคำๆ แบบภาษาอังกฤษ ทั้งๆ ที่โครงสร้างและองค์ประกอบของภาษาไทยมีความแตกต่างไปจากภาษาอังกฤษโดยสิ้นเชิง เนื่องจากภาษาไทยประกอบด้วยตัวพยัญชนะ รูปสระและเครื่องหมายวรรณยุกต์ อีกทั้งภาษาไทยยังมีการจำแนกอักษรออกเป็น ๓ หมู่ (ไตรยางศ์) คือ อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ ซึ่งมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน เมื่อมีการผันเสียงวรรณยุกต์คำในมาตราแม่ ก กา และมาตราตัวสะกด หากผันเสียงวรรณยุกต์ไม่ถูกวิธีก็จะออกเสียงผิดเพี้ยนไป และสื่อความหมายคลาดเคลื่อนอีกด้วย

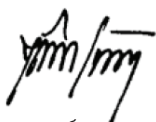
การเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนภาษาไทยที่ผิดแผกแตกต่างไปจากเดิมได้ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของการศึกษาไทยทั้งระบบอย่างร้ายแรง จากผลการสำรวจการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาทั่วประเทศ ปรากฏว่ามีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ แม้นักเรียนส่วนใหญ่จะอ่านออกเขียนได้ก็ตาม แต่ก็เป็นการพออ่านออกเขียนได้เท่านั้น ส่วนนักเรียนที่อ่านออกเขียนได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่วก็มีจำนวนไม่มากนัก นับเป็นจุดเปราะบางของการศึกษาไทยที่มีปัญหาในระดับฐานรากซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาของชาติ ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เนื่องจากการศึกษาทั้งระบบมีความเกี่ยวพันต่อเนื่องกัน

ตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของการศึกษาไทย คือ ผลการสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ซึ่งเป็นการทดสอบความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และปีที่ ๖ ทั่วประเทศ ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คะแนนเฉลี่ยการสอบของนักเรียนทั้ง ๓ ขั้นดังกล่าวนี้รวม ๘ วิชา ปรากฏว่ามีเพียง ๑-๒ วิชาเท่านั้นที่มีคะแนนอยู่ที่ร้อยละ ๕๐ ส่วนวิชาที่เหลือมีคะแนนไม่ถึงร้อยละ ๕๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๒๐ เศษเท่านั้น ในขณะที่ผลการจัดอันดับทางการศึกษาของประชาคมอาเซียน ๑๐ ประเทศ และผลการจัดอันดับทางการศึกษาของประเทศต่างๆ ทั่วโลกกว่า ๑๕๐ ประเทศ ปรากฏว่าประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับรั้งท้ายทั้งคู่ ผลที่เกิดขึ้นทั้ง ๓ กรณีนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จมาตรฐานและไร้คุณภาพของการศึกษาไทยได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันการศึกษาของชาติยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยอย่างแท้จริง การสอนนักเรียนให้อ่านออกเขียนได้นั้นยังไม่เป็นการเพียงพอแต่ต้องให้รู้คำและเข้าใจในความหมายของคำอีกด้วย เพราะภาษาไทยเปรียบเสมือนกุญแจสำหรับไขวิชาความรู้ต่างๆ ในศาสตร์ทุกแขนงไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ ผู้เรียบเรียงต้องการชี้ให้เห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาจะต้องไม่ละเลยปัญหารากฐานของการศึกษาไทยโดยจะต้องแก้ไขปัญหายอย่างเป็นระบบตั้งแต่การคัดเลือกครูและการพัฒนาครู รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนและความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ทั้งนี้จะต้องปลูกฝังหลักคิดที่ถูกต้องและจิตสำนึกตลอดจนทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพอีกด้วย มิเช่นนั้นการปฏิรูปการศึกษาที่กำลังดำเนินการกันอย่างคร่ำเคร่งอยู่ในปัจจุบันยังคงวนเวียนอยู่ในปัญหาเดิมๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคได้ ซึ่งเป็นการยากที่จะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและอุดมการณ์ของการศึกษาของชาติ

ผู้เรียบเรียงเคยเรียบเรียงหนังสือเสริมความรู้เรื่องกาลเวลาเล่ม ๑-๒ ซึ่งเป็นหนังสือเสริมความรู้แบบสหวิชา (inter-disciplinary) เล่มแรกของไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการกระตุ้นและพัฒนากระบวนการคิด (thinking process) ๓ ประการ คือ คิดเป็นระบบ (systematic thinking) คิดแบบบูรณาการ (integrated thinking) และคิดอย่างสร้างสรรค์ (creative thinking) ในปี ๒๕๔๘ และ ๒๕๕๐ ตามลำดับ อีกทั้งยังได้เรียบเรียงหนังสือ “รู้เพิ่ม เต็มศัพท์ ภาษาไทย” เล่ม ๑-๒ เพื่อกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีวิธีคิดในหลายมิติ ในปี ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๔ ตามลำดับ ส่วนหนังสือ “คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทยโดยวิธีแจกลูกและสะกดคำ” ผู้เรียบเรียงมีจุดมุ่งหมายให้หนังสือเล่มนี้เป็นเครื่องมือของครูสำหรับสอนนักเรียนและเป็นเครื่องมือของผู้ปกครองสำหรับสอนบุตรหลานให้อ่านออกเขียนได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักภาษาไทย ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กและเยาวชน และยังจะเป็นการส่งเสริมให้มีผู้รักการอ่านเพิ่มขึ้นในสังคมไทย

ผู้เรียบเรียงใคร่ขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะ ตลอดจนให้คำปรึกษาและให้กำลังใจเสมอมา และขอขอบคุณนางสาวกนกวลี ชูชัยยะ เลขานุการราชบัณฑิตยสภา ที่ได้อนุญาตให้อ้างอิงคำศัพท์จากหนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ซึ่งส่งผลให้หนังสือเล่มนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(นายวิทิต คุนจิตติกุล)

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	๓
คำนิยม	๕
คำนำผู้เรียบเรียง	๗
ความรู้พื้นฐานภาษาไทย	
- พยัญชนะ	๑๓
- การเปล่งเสียงพยัญชนะ	๑๔
- สระ	๑๕
- การเปล่งเสียงสระ	๑๗
- การสะกดอ่านคำที่มีพยัญชนะประสมกับสระ	๑๘
- การสะกดเขียนคำที่มีพยัญชนะประสมกับสระ	๑๙
- วรรณยุกต์	๒๐
- แม่บทในการแจกลูกและสะกดคำ	๒๐
- การแจกลูกและสะกดคำ	๒๐
- คำ - พยางค์	๒๑
- คำเป็น คำตาย	๒๑
- ไตรยางค์	๒๑
- อักษรย่อหน้าพินัยมบอกชนิตคำตามหลักไวยากรณ์	๒๓
การแจกลูกและสะกดคำมาตราแม่ ก กา	
- อักษรกลาง (คำเป็น - คำตาย)	๒๗
- อักษรสูง (คำเป็น - คำตาย)	๕๖
- อักษรต่ำ (คำเป็น - คำตาย)	๗๐
การแจกลูกและสะกดคำมาตราตัวสะกดแม่กง แม่กน แม่กม แม่เกย แม่เกอว	
- อักษรกลาง (คำเป็น)	๑๐๕
- อักษรสูง (คำเป็น)	๑๗๓
- อักษรต่ำ (คำเป็น)	๒๐๕
การแจกลูกและสะกดคำมาตราตัวสะกดแม่กก แม่กด แม่กบ	
- อักษรกลาง (คำตาย)	๒๘๗
- อักษรสูง (คำตาย)	๓๐๓
- อักษรต่ำ (คำตายสระเสียงยาวและสระเสียงสั้น)	๓๑๑

ฉันทลักษณ์

- โคลงสอง	๓๓๓
- โคลงสาม	๓๓๓
- โคลงสี่	๓๓๔
- สาลินีฉันท ๑๑	๓๓๔
- อินทวิเชียรฉันท ๑๑	๓๓๕
- วสันตดิถีฉันท ๑๔	๓๓๖
- กลอน	๓๓๖

บรรณานุกรม

ประวัติผู้เรียบเรียง	๓๓๘
----------------------	-----

ผลงานผู้เรียบเรียง	๓๔๑
--------------------	-----

ความรู้พื้นฐานภาษาไทย

ความรู้พื้นฐานภาษาไทย

อักษรไทยมีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ตัวพยัญชนะ รูปสระ เครื่องหมายวรรณยุกต์

พยัญชนะ

พยัญชนะ คือ เสียงที่เปล่งออกมา โดยใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ในปากและคอ โดยทั่วไปจะออกเสียงพยัญชนะร่วมกับสระ พยัญชนะมี ๔๔ ตัว ได้แก่ ก ข ข ค ค ฆ ง จ ฉ ช ซ ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ท ฒ ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ ปัจจุบันเลิกใช้พยัญชนะ ๒ ตัว คือ ข กับ ค

การกำหนดชื่อตัวพยัญชนะ

ภาษาไทยมีตัวพยัญชนะมากกว่าเสียง หากไม่กำหนดชื่อตัวพยัญชนะก็อาจสร้างความสับสนในการอ่านเขียนได้ ตัวพยัญชนะที่กล่าวถึง มีดังนี้

- ข ฃ
- ค ฅ ฆ
- ช ฌ
- ญ ย
- ฎ ฏ
- ฐ ฑ
- ณ ฌ
- พ ภ
- ล ฬ
- ศ ษ ส

ฉะนั้นจึงใช้คำที่เขียนด้วยตัวพยัญชนะนั้นมากำกับ เพื่อมิให้เกิดความสับสน ดังนี้

การเปล่งเสียงพยัญชนะ

พยัญชนะ	เปล่งเสียงว่า	อ่าน	พยัญชนะ	เปล่งเสียงว่า	อ่าน
ก	กอ	กอ-ไก่อ	ท	ทอ	ทอ-ทะ-ทาน
ข	ขอ	ขอ-ไข่	ธ	ทอ	ทอ-ทง
ฃ	ขอ	ขอ-ขวด	น	นอ	นอ-หนู
ค	คอ	คอ-ควาย	บ	บอ	บอ-โบ-ไม้
ฅ	คอ	คอ-คน	ป	ปอ	ปอ-ปลา
ฌ	คอ	คอ-ระ-คัง	ผ	ผอ	ผอ-ผึ่ง
ง	งอ	งอ-งู	ฝ	ผอ	ผอ-ฝา
จ	จอ	จอ-จาน	พ	พอ	พอ-พาน
ฉ	จอ	จอ-ฉิ่ง	ฟ	พอ	พอ-ฟืน
ช	ชอ	ชอ-ช้าง	ภ	พอ	พอ-สั้ม-เพา
ฌ	ชอ	ชอ-โช	ม	มอ	มอ-ม้า
ณ	ชอ	ชอ-เชอ	ย	ยอ	ยอ-ยัก
ญ	ยอ	ยอ-หญิง	ร	รอ	รอ-เรือ
ฎ	ดอ	ดอ-ชะ-ดา	ล	ลอ	ลอ-ลิง
ฏ	ดอ	ดอ-ปะ-ตัก	ว	วอ	วอ-แหวน
ฐ	ถอ	ถอ-ถาน	ศ	สอ	สอ-สา-ลา
ฑ	ทอ	ทอ-นาง-มน-โท	ษ	สอ	สอ-รื้อ-สี่
ฒ	ทอ	ทอ-พุ-เท่า	ส	สอ	สอ-เสือ
ณ	นอ	นอ-เนน	ห	หอ	หอ-หีบ
ด	ดอ	ดอ-दैก	ฬ	ลอ	ลอ-จุ-ลา
ต	ตอ	ตอ-เต่า	อ	ออ	ออ-อ่าง
ถ	ถอ	ถอ-ถูง	ฮ	ฮอ	ฮอ-นก-ฮูก

สระ

สระ คือ เสียงพูดที่เปล่งออกมาโดยอาศัยการเคลื่อนไหวกวของลิ้นและริมฝีปากเป็นสำคัญ แต่ไม่มีการสกัดกั้นจากอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งในปาก โดยทั่วไปจะออกเสียงสระร่วมกับพยัญชนะ หรือออกเสียงเฉพาะเสียงสระอย่างเดียวก็ได้

สระมี ๒๑ รูป ๓๒ เสียง แบ่งเป็นสระเสียงสั้น ๑๘ เสียง สระเสียงยาว ๑๔ เสียง โดยมีการจำแนกเป็น ๓ กลุ่ม คือ สระเดี่ยว สระประสม สระเกิน

รูปสระ

รูปสระ	เรียกว่า	รูปสระ	เรียกว่า	รูปสระ	เรียกว่า
ะ	วิสรรชนีย์	ิ	ตินเหยียด	ว	ตัว วอ
เ	ไม้หันอากาศ หรือไม้ผัด	ึ	ตินคู้	ฤ	ตัว รี
ึ	ไม้ไต่คู้	เ	ไม้หน้า	ฦ	ตัว รือ
-า	ลากข้าง	ใ	ไม้ม้วน	ภ	ตัว ลี
ิ	พินทุอิ หรือพินทุ	ไ	ไม้มลาย	ภ	ตัว ลือ
‘-	ฝนทอง	โ	ไม้โอ		
-°	นิกหิตหรือหยาดน้ำค้าง	อ	ตัว ออ		
“-	พันหนู	ย	ตัว ยอ		

เสียงสระ

สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว	สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว
อะ	อา	เอียะ	เอีย
อิ	อี	เอือะ	เอือ
อึ	อือ	เอออะ	เอออ
อุ	อุ	อำ	
เอะ	เอ	ไอ	
แอะ	แอ	โอ	
โอะ	โอ	เอา	
เออะ	ออ	รี	รือ
อัวะ	อัว	ลี	ลือ

สระเดี่ยว สระประสม สระเกิน

สระเดี่ยว	สระประสม	สระเกิน
ะ (อะ)	ัวะ (อัวะ)	ำ (อำ)
า (อา)	ัว (อัว)	ไ (ไอ)
ิ (อิ)	เียะ (เอียะ)	ไ (ไอ)
ี (อี)	เีย (เอีย)	เา (เอา)
ื (อื)	เือะ (เอือะ)	ฤ (รี)
ือ (อือ)	เือ (เอือ)	ฤ (รือ)
ุ (อุ)		ฦ (ลือ)
ู (อู)		ฦ (ลือ)
เะ (เอะ)		
เ (เอ)		
แะ (แอะ)		
แ (แ)		
โะ (โอะ)		
โ (โ)		
เาะ (เอาะ)		
อ (ออ)		
เอะ (เออะ)		
เอ (เออ)		

การแปลงเสียงสระ

สระเสียงสั้น		สระเสียงยาว	
รูปสระ	แปลงเสียงว่า	รูปสระ	แปลงเสียงว่า
ะ	อะ	า	อา
ิ	อิ	ี	อี
ึ	อึ	ื	อื
ุ	อุ	ู	อู
เ	เอะ	เ	เอ
แ	แอะ	แ	แอ
โ	โอะ	โ	โอ
เ	เอาะ	อ	ออ
ัว	อัวะ	ัว	อัว
เ	เอียะ	เ	เอีย
เ	เอือะ	เ	เอือ
เ	เออะ	เ	เออ
ำ	อำ	-	-
ใ	โอ	-	-
ไ	โอ	-	-
เ	เอา	-	-
ฤ	รี	ฤ	รือ
ฦ	ลึ	ฦ	ลือ

การสะกดอ่านคำที่มีพยัญชนะประสมกับสระ

สระเสียงสั้น			สระเสียงยาว		
คำ	การสะกดคำ	อ่านว่า	คำ	การสะกดคำ	อ่านว่า
กะ	กอ-อะ-กะ	กะ	กา	กอ-อา-กา	กา
กิ	กอ-อิ-กิ	กิ	กี	กอ-อี-กี	กี
กึ	กอ-อึ-กึ	กึ	กือ	กอ-อือ-กือ	กือ
กู	กอ-อุ-กู	กู	กุ	กอ-อู-กุ	กุ
เกะ	กอ-เอะ-เกะ	เกะ	เก	กอ-เอ-เก	เก
แกะ	กอ-แอะ-แกะ	แกะ	แก	กอ-แเอ-แก	แก
โกะ	กอ-โอะ-โกะ	โกะ	โก	กอ-โอ-โก	โก
เกาะ	กอ-เอาะ-เกาะ	เกาะ	กอ	กอ-ออ-กอ	กอ
กัวะ	กอ-อัวะ-กัวะ	กัวะ	กัว	กอ-อัว-กัว	กัว
เกียะ	กอ-เอียะ-เกียะ	เกียะ	เกีย	กอ-เอีย-เกีย	เกีย
เกือะ	กอ-เอือะ-เกือะ	เกือะ	เกือ	กอ-เอือ-เกือ	เกือ
เกอะ	กอ-เออะ-เกอะ	เกอะ	เกอ	กอ-เออ-เกอ	เกอ
ก้ำ	กอ-อำ-ก้ำ	ก้ำ			
ไก	กอ-ไอะ-ไก	ไก			
ไเก	กอ-ไเอะ-ไเก	ไเก			
เกา	กอ-เอา-เกา	เกา			

การสะกดเขียนคำที่มีพยัญชนะประสมกับสระ

สระเสียงสั้น		สระเสียงยาว	
คำ	สะกดคำเขียน	คำ	สะกดคำเขียน
กะ	กอไก่-สระอะ	กา	กอไก่-สระอา
กิ	กอไก่-สระอิ	กี	กอไก่-สระอี
กึ	กอไก่-สระอึ	กือ	กอไก่-สระอือ
กู	กอไก่-สระอุ	กู	กอไก่-สระอุ
เกะ	สระเอ-กอไก่-สระอะ	เก	สระเอ-กอไก่
แกะ	สระแเอ-กอไก่-สระอะ	แก	สระแเอ-กอไก่
โกะ	สระโอ-กอไก่-สระอะ	โก	สระโอ-กอไก่
เกาะ	สระเอ-กอไก่-สระอา-สระอะ	กอ	กอไก่-สระออ
กัวะ	กอไก่-ไม้หันอากาศ-วอแหวน-สระอะ	กัว	กอไก่-ไม้หันอากาศ-วอแหวน
เกียะ	สระเอ-กอไก่-สระอี-ยอัยก-สระอะ	เกีย	สระเอ-กอไก่-สระอี-ยอัยก
เกือะ	สระเอ-กอไก่-สระอือ-อออ่าง-สระอะ	เกือ	สระเอ-กอไก่-สระอือ-อออ่าง
เกอะ	สระเอ-กอไก่-อออ่าง-สระอะ	เกอ	สระเอ-กอไก่-อออ่าง
กำ	กอไก่-สระอำ	-	
ไก	กอไก่-สระไอไม้้วน	-	
ไเก	กอไก่-สระไอไม้้มลาย	-	
เกา	สระเอ-กอไก่-สระอา	-	
ฤ	รอรื	ฤ	รอรื-สระอา
ฦ	ลอลื	ฦ	ลอลื-สระอา

วรรณยุกต์

วรรณยุกต์ คือ ระดับเสียงสูงต่ำของคำในภาษาไทยมี ๕ เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี เสียงจัตวา มีรูปเครื่องหมายบอกระดับเสียง อยู่เบื้องบนอักษร ๔ รูป ได้แก่ ้ (เอก) ๊ (โท) ็ (ตรี) ๋ (จัตวา)

แม่บทในการแจกลูกและสะกดคำ

มาตราแม่ ก กา

มาตรา แม่ ก กา คือ แม่บทของคำหรือพยางค์ที่ใช้เพียงพยัญชนะประสมกับสระ โดยไม่มีตัวสะกด เช่น กะ กา กิ กี กุ ภู ฯลฯ

มาตราตัวสะกด

มาตราตัวสะกด คือ แม่บทของคำหรือพยางค์ที่ใช้พยัญชนะต้นประสมกับตัวสะกด ซึ่งมีอยู่ ๘ แม่ ได้แก่

- แม่กก คือ คำ หรือพยางค์ที่มีตัว ก ข ค ฃ สะกด
- แม่กง คือ คำ หรือพยางค์ที่มีตัว ง สะกด
- แม่กต คือ คำ หรือพยางค์ที่มีตัว จ ฉ ช ซ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ด ต ถ ท ฒ ศ ษ ส สะกด
- แม่กน คือ คำ หรือพยางค์ที่มีตัว ณ ฌ น ร ล พ สะกด
- แม่กบ คือ คำ หรือพยางค์ที่มีตัว บ ป ฟ พ ภ สะกด
- แม่กม คือ คำ หรือพยางค์ที่มีตัว ม สะกด
- แม่เกย คือ คำ หรือพยางค์ที่มีตัว ย สะกด
- แม่เกว คือ คำ หรือพยางค์ที่มีตัว ว สะกด

การแจกลูกและสะกดคำ

การแจกลูกและสะกดคำ คือ วิธีการนำตัวอักษรในภาษาไทยซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ มาประสมกันเป็นคำหรือพยางค์ ตามอักษรวิธีภายใต้แม่บทมาตราแม่ ก กา และแม่บทมาตราตัวสะกด

การแจกลูกและสะกดคำมาตราแม่ ก กา

การแจกลูกและสะกดคำมาตราแม่ ก กา คือ การนำพยัญชนะประสมกับสระในแต่ละรูป เช่น

กะ กา กิ กี กุ ภู ฯลฯ หรือการนำพยัญชนะประสมกับสระและวรรณยุกต์ เช่น กา ก่า ก้า ก๋า มาประกอบกันเป็นคำหรือพยางค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านและเขียนตามหลักภาษาไทย

การแจกลูกและสะกดคำมาตราตัวสะกด

การแจกลูกและสะกดคำมาตราตัวสะกด คือ การนำพยัญชนะต้นประสมกับตัวสะกด เช่น จก จง จด จน จบ ฯลฯ หรือการนำพยัญชนะต้นประสมกับวรรณยุกต์และตัวสะกด เช่น กน ก่น กั้น กิ้น ก้น หรือการนำพยัญชนะต้นประสมกับสระ วรรณยุกต์และตัวสะกด เช่น กาน ก่าน ก้าน ก้าน ก้าน มาประกอบกันเป็นคำหรือพยางค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านและเขียนตามหลักภาษาไทย

คำ – พยางค์

คำ คือ เสียงพูด หรือเสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่งๆ เสียงพูด โดยปรกติถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดซึ่งมีความหมายในตัว

พยางค์ คือ ส่วนของคำที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่งๆ

คำเป็น – คำตาย

คำเป็น คือ คำสระยาวที่ไม่มีตัวสะกด และคำในมาตราแม่กง กน กม เกย เกอว

คำตาย คือ คำสระสั้นที่ไม่มีตัวสะกด และคำในมาตราแม่กก กด กบ

ไตรยางศ์

ไตรยางศ์ คือ อักษร ๓ หมู่ ได้แก่ อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ

อักษรสูง

อักษรสูง ประกอบด้วยอักษร ๑๑ ตัว ได้แก่ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

- พยัญชนะคำเป็น ผันได้ ๓ เสียง มี ๒ รูป

รูปวรรณยุกต์	-	เอก	โท
เสียงวรรณยุกต์	จัตวา	เอก	โท

- พยัญชนะคำตาย ผันได้ ๒ เสียง มี ๑ รูป

รูปวรรณยุกต์	-	โท
เสียงวรรณยุกต์	เอก	โท

อักษรกลาง

อักษรกลาง ประกอบด้วยอักษร ๙ ตัว ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

- พยัญชนะคำเป็น ผันได้ ๕ เสียง มี ๔ รูป

รูปวรรณยุกต์	-	เอก	โท	ตรี	จัตวา
เสียงวรรณยุกต์	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา

- พยัญชนะคำตาย ผันได้ ๔ เสียง มี ๓ รูป

รูปวรรณยุกต์	-	โท	ตรี	จัตวา
เสียงวรรณยุกต์	เอก	โท	ตรี	จัตวา

อักษรต่ำ

อักษรต่ำ ประกอบด้วยอักษร ๒๔ ตัว ได้แก่ ค ฅ ฆ ง ช ซ ฌ ญ ฑ ฒ ณ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ฬ ฮ

- พยัญชนะคำเป็น ผันได้ ๓ เสียง มี ๒ รูป

รูปวรรณยุกต์	-	เอก	โท
เสียงวรรณยุกต์	สามัญ	โท	ตรี

- พยัญชนะคำตายสระเสียงสั้น ผันได้ ๓ เสียง มี ๒ รูป

รูปวรรณยุกต์	-	เอก	จัตวา
เสียงวรรณยุกต์	ตรี	โท	จัตวา